

Rok 1917.

Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

Część XVI. — Wydana i rozesłana dnia 28. stycznia 1917.

Treść: (M 32.—34.) 32. Rozporządzenie o przyznaniu prawa ubogich i ustanowieniu zastępcy ubogich. — 33. Rozporządzenie, którym zmieniono i uzupełniono rozporządzenie ministerialne z dnia 29. września 1916 o uregulowaniu obrotu cukrem burakowym. — 34. Rozporządzenie o ochronie najnobierców.

32.

Rozporządzenie Ministra sprawiedliwości z dnia 15. stycznia 1917

o przyznaniu prawa ubogich i ustanowieniu zastępcy ubogich.

Przyznanie prawa ubogich.

. Badanie świadectwa ubóstwa.

§ 1.

O tem, czy zachodzą ustawowe wymogi dla udzielenia prawa ubogich, rozstrzygają sądy samostnie, to znaczy nie będąc wiązanymi przedłożonem świadectwem ubóstwa (§ 63., ustęp 1. i § 65., ustęp 1., p. c.). Sąd nie przychyli się do wniosku o przyznanie prawa ubogich, jeżeli według jego zapatrywania udzielenia świadectwa ubóstwa nie uzasadniają zawarte w arkuszu pytania jako prawdziwe poświadczone daty o osobistych i majątkowych stosunkach wnioskodawcy, albo jeżeli mu z innych okoliczności jest znaną nieprawdziwość albo niezupełność tych dat. Dozwolone są dochodzenia, które można przeprowadzić bezzwłocznie (por. § 15. rozporządzenia ministerialnego z dnia 21. grudnia 1915, Dz. u. p. Nr. 380).

Nieuwzględnienie wniosku dla przeszkoł procesowych.

§ 2.

Sąd zbada przed przyznaniem prawa ubogich, czy byłby właściwym miejscowo i rzeczowo do

rozstrzygania o żądaniu skargi i czy dochodzenie tego ostatniego w drodze sporu jest dopuszczalne. Jeżeli do rozstrzygnięcia tych pytań twierdzenia stron nie wystarczają, to należy je uzupełnić w stosownej drodze, w szczególności przez przesłuchanie wnioskodawcy w sądzie powiatowym jego miejsca zamieszkania. Jeżeli sąd jest zdania, że byłby niewłaściwym albo że dochodzenie żądania w drodze sporu jest wykluczone, w takim razie należy odmówić przyznania prawa ubogich; tak samo należy postąpić, jeżeli sąd ma pod ręką dowody, że dochodzeniu roszczenia sprzeciwia się ta okoliczność, że sprawa sporna już jest rozstrzygniętą albo prawnym spór o nią już się toczy.

Postępowanie co do wniosków o uchylenie.

§ 3.

Na wnioski o uchylenie zastępstwa ubogich po myśli art. XXXIII. ustawy zaprowadzającej proc. cyw. należy wdrożyć postępowanie z możliwym pospiechem. Postępowania głównego nie należy przerywać; jeżeli jednak do wniosku będzie się należało prawdopodobnie przychylić, należy wyznaczając audyencję baczyć na to, aby unikać zbędnych kroków procesowych, połączonych ze szczególną stratą czasu dla zastępcy ubogich.

Wyznaczanie audyencji.

§ 4.

Wniesienie podania o przyznanie prawa ubogich nie ma w zasadzie wpływać na postępowanie wstrzymującco; należy jednak przy wyznaczaniu audyencji baczyć na to, aby zastępcy ubogich

dość czasu pozostało do przygotowania się, zebrania materiałów procesowych i środków pomocniczych oraz do wystąpienia z wnioskami dowodowymi.

Pouczenie strony ubogiej.

§ 5.

Aby dla zastępcy ubogich zachować na wiedzenie środki prawne i do przygotowania rozprawy na środki prawne czasokres ile możliwości nieukrócony, należy już przy ogłoszaniu wyroku pouczyć stronę ubogą o przymusie adwokackim w postępowaniu na środki prawne i spowodować do zażądania, aby wyrok został doręczony bezpośrednio zastępcy ubogich. Taki sam wniosek może uczynić urzędowy zastępca strony. Stronie ubogiej należy następnie doradzić, aby udzieliła natychmiast pełnomocnictwa ustanowić się mającemu zastępcy ubogich, aby zaraz po wymienieniu gō jej zniósła się z nim bezzwłocznie i oddała mu wszystkie pisma, odnoszące się do jej spraw spornych.

Jeżeli strona zamierza wnieść odwołanie a nie korzysta jeszcze z prawa ubogich, należy ją pouczyć, że powinna zaraz przedsięwziąć kroki, potrzebne do uzyskania świadectwa ubóstwa. Jeżeli wyrok już stronie doręczono i należy się obawiać, że zastępca ubogich nawet w razie natychmiastowego rozpoczęcia starań o wydanie świadectwa ubóstwa i udzielenie prawa ubogich nie mógłby już na czas wnieść odwołania, powinno się polecić stronie, aby wniosła odwołanie do protokołu albo jeżeli nie jest dozwolone w myśl § 465., ustęp 2., p. c., aby rozpoczęła starania po myśli § 90. ustawy o organizacji sądów o ustanowienie urzędowego zastępcy dla ułożenia i wniesienia pisma odwoławczego.

Tak samo należy postępować w procesach trybunalskich bez przymusu adwokackiego (postępowanie w sprawach małżeńskich).

W formularzu do procedury cywilnej Nr. 3 jest w druku umieszczone udzielenie pełnomocnictwa zastępcy ubogich, którego ma się ustanowić. Jeżeli na spisanie wniosku o przyznanie prawa ubogich nie używa się tego formularza, lecz wniosek ten zostaje wyrażony na przykład w połączeniu z protokołarnie wniesioną skargą albo z takiemż pismem odwoławczem, w takim razie należy włączyć udzielenie pełnomocnictwa do odnośnego wniosku protokolarnego.

§ 6.

Wybór urzędowego zastępcy.

Przy wyborze urzędnika, któremu ma się powierzyć ułożenie pisma odwoławczego (§ 90. o org. sądów) należy postępować ze szczególną

starannością i dokładnie przestrzegać przepisów § 133. instr. Jeżeli można, nie powinno się tego wymagać od sędziego, który wydał wyrok.

Przesłanie aktów procesowych.

§ 7.

Jeżeli dla ułożenia pisma ze środkiem prawnym ustanawia się adwokata, który nie ma swojej siedziby przy sądzie procesowym, w takim razie, o ile nie przemawiają przeciw temu szczególnie okoliczności, przeszele ten sąd, nie czekając na wniosek, aktu procesowego temu sądowi powiatowemu, w którego okręgu mieszka ustanowiony zastępca ubogich. Zastępce ubogich uwiadomi sąd procesowy albo bezpośrednio albo za pośrednictwem tego innego sądu o tem, że może wejrzeć w aktu.

Ustanowienie zastępcy ubogich.

Ilość wygotowań uchwały.

§ 8.

Uchwały, wypowiadające potrzebę przydania adwokata stronie ubogiej, należy przesyłać z reguły w trzech wygotowaniach tej Izbie adwokackiej, która ma wymienić adwokata dla strony ubogiej (§ 66. p. c.). Wydział Izby adwokackiej ma uzupełnić wygotowania uchwały dodaniem imienia i nazwiska wybranego adwokata i wysłać jedno wygotowanie uchwały do strony ubogiej, drugie do ustanowionego adwokata, a trzecie do sądu procesowego.

Jeżeli w chwili nadania wniosku strony ubogiej aktu procesowego były już przedłożone sądowi odwoławczemu, w takim razie dołączy sąd procesowy jeszcze czwarte wygotowanie uchwały, które Wydział Izby adwokackiej przeszele sądowi odwoławczemu po wstawieniu imienia i nazwiska ustanowionego adwokata.

Wszystkie czynności urzędowe należy ~~że~~ możliwości przyspieszyć.

Dolaczanie kopert listowych.

§ 9.

Sądy procesowe winny dołączyć dla uwiadomień, które ma wysłać Wydział Izby adwokackiej, tyle urzędowych kopert listowych, ile przesyła się wygotowań uchwały. Koperty listowe, mające służyć do uwiadomienia strony ubogiej, sądu procesowego i sądu odwoławczego, należy zaopatrzyć adresem, a wszystkie koperty listowe napisem „wolna od opłaty portorymu sprawą strony ubogiej.”

Uwiadomienie zastępcy ubogich.**§ 10.**

Zastępcy ubogich należy przy sposobności jego ustanowienia stosownie do stanu rzeczy oznajmić, że strona uboga udziela mu pełnomocnictwa procesowego i uczyniła wniosek, aby jemu wyrok doręczono i aby on odwołanie ułożył, albo też że do ułożenia odwołania ustanowiono zastępcę ubogich z urzędu lub odwołanie spisano do protokołu sądowego.

Jeżeli pismo odwoławcze ułożył adwokat, wybrany przez stronę, w takim razie należy to wymienić w uchwale, wzywającej o ustanowienie zastępcy ubogich.

Podanie imienia i nazwiska zastępcy strony przeciwnej i poprzedniego zastępcy.**§ 11.**

W uchwałach, w których orzeczono, że jako zastępca ubogich należy stronie dodać adwokata, winno się podać imię i nazwisko adwokata, następującego stronę przeciwną, oraz imię i nazwisko adwokata, który w tej sprawie zastępował przedtem stronę ubogą. W formularzach do procedury cywilnej Nr. 3 i 4 pozostawiono dla tych dat miejsca w druku.

Zwrot załączników.**§ 12.**

Załączniki wniosku strony ubogiej należy zwrócić również za pośrednictwem Wydziału Izby adwokackiej z wygotowaniem uchwały, dla niej przeznaczonem. Świadectwo ubóstwa należy przyjąć do aktów i nie zwraca się go stronie (§ 4. rozpr. min. z dnia 23. maja 1897, Dz. u. p. Nr. 130).

Przedłożenie sądowi odwoławczemu.**§ 13.**

Jeżeli w czasie nadania wniosku strony ubogiej o dodanie jej zastępcy ubogich nie przedłożono jeszcze aktów sądowi odwoławczemu, w takim razie należy z przedłożeniem wstrzymać się tak dugo, aż nadaje się uwiadomienie Izby o ustanowieniu adwokata do sądu procesowego. Imię i nazwisko ustanowionego adwokata należy w takim razie wymienić w sprawozdaniu z przedłożeniem. Nad nadaniem uwiadomienia należy czuwać przy pomocy kalendarza.

Ustanowienie zastępcy ubogich w myśl § 67. p. c.**§ 14.**

Jeżeli chodzi o zastępstwo strony ubogiej w postępowaniu, spowodowanem środkami pra-

wnymi, w takim razie musi się rozróżnić, czy w postępowaniu przed pierwszą instancją istniał przymus adwokacki i czy w następstwie został ustanowiony rzecznik ubogich, czy też nie. W tym ostatnim przypadku należy postąpić w myśl § 66. p. c. bez względu na to, czy rozprawę odwoławczą należy przeprowadzić na miejscu sądu lub też poza niem. Rozstrzygnięcie o tem, czy stronie należy dodać adwokata, ma zatem wydać sąd procesowy, który winien się następnie zwrócić także z prośbą o ustanowienie adwokata do Izby adwokackiej.

Jeżeli natomiast w postępowaniu przed pierwszą instancją brał już udział zastępca ubogich, i jeżeli należy mieć na względzie tylko czynność procesową, jaką ma być przedsięwzięta poza okresem trybunałskim, a w szczególności rozprawę odwoławczą, w takim razie jest obowiązkiem już ustanowionego rzecznika ubogich albo strony ubogiej prosić w myśl § 67. p. c. bezpośrednio u właściwej Izby adwokackiej o ustanowienie innego adwokata. Sąd procesowy niema w tym przypadku współdziałać, gdyż już o tem rozstrzygnięto, czy stronie ubogiej należy w ogóle przydać adwokata. Zastępca rzecznika ubogich, ustanowiony dla ustnej rozprawy odwoławczej, jest obowiązany tylko do zastępowania przed sądem odwoławczym, zresztą pozostając w mocy obowiązki poprzednio ustanowionego rzecznika ubogich (na przykład ułożenie pisma rewizyjnego).

W myśl tego pojmowania nie jest też potrzebne, aby adwokat, ustanowiony dla rozprawy odwoławczej, musiał mieć pełnomocnictwo bezpośrednio od strony. Jest dozwolone — i odpowiada lepiej stanowi prawnemu — jeżeli będzie on substytutem zastępcy ubogich, który był czynnym w pierwszej instancji, gdyż zasadniczo ten ostatni jest dla całego postępowania procesowego uprawniony do zastępstwa.

Jeżeli w jednym z przypadków, jakie po myśli § 67. p. c. traktować należy, uczyniono w sądzie procesowym wniosek o przydanie zastępcy ubogich dla rozprawy odwoławczej, na przykład w piśmie odwoławczem, wniesionem przez zastępcę ubogich w pierwszej instancji, w takim razie prześle sąd ten wniosek bez wydania uchwały bezzwłocznie do Wydziału właściwej Izby adwokackiej. Obowiązkiem tego wydziału będą w takim razie dalsze uwiadomienia ustanowionego adwokata, strony ubogiej i sądu procesowego, albo według okoliczności, jeżeli wezwanie jest bardzo pilne, uwiadomienie bezpośrednio sądu odwoławczego. W tym przypadku nie posługuję się Wydziałem Izby adwokackiej sądowemi wygotowaniami uchwały ani kopertami listowemi.

Postanowienia częściowe i końcowe.

§ 15.

Uchyla się § 132. instrukcyj (rozporządzenie Ministra sprawiedliwości z dnia 5. maja 1897, Dz. u. p. Nr. 112), następnie rozporządzenia Ministerstwa sprawiedliwości z dnia 9. marca 1899, Dz. u. p. Nr. 51, z dnia 18. lutego 1900, Dz. u. p. Nr. 33 i z dnia 26. lutego 1910, Dz. u. p. Nr. 5.

§ 16.

Rozporządzenie to wchodzi w życie w dniu 1. czerwca 1917.

Schenk wlr.

33.

Rozporządzenie Urzędu dla wyżywienia ludności w porozumieniu z Ministerstwem skarbu z dnia 24. stycznia 1917,

którem zmieniono i uzupełniono rozporządzenie ministeryalne z dnia 29. września 1916, Dz. u. p. Nr. 335, o uregulowaniu obrotu cukrem burakowym.

Na zasadzie rozporządzenia cesarskiego z dnia 10. października 1914, Dz. u. p. Nr. 274, rozporządza się, co następuje:

Artykuł I.

§ 18. rozporządzenia ministeryalnego z dnia 29. września 1916, Dz. u. p. Nr. 335, w sprawie uregulowania obrotu cukrem burakowym, opiewać będzie:

§ 18.

Cena cukru, przeznaczonego do użycia, wolnego od podatku, następnie cukru, dostarczanego zarządowi wojskowemu oraz wielkiemu i małemu przemysłowi przerabiania cukru.

Cenę cukru surowego albo zdatnego do spożycia, jaki na podstawie zezwolenia urzędów skarbowych ma być zużyty w państwie tutejszym bez opłaty podatku, ustanawia każdocześnie Centrala dla cukru z zatwierdzeniem Urzędu dla wyżywienia ludności.

Cenę za cukier, dostarczony w czasie kampanii z roku 1916/17 (od 1. października 1916

do 30. wizeńia 1917) zarządowi wojskowemu bez względu na to, czy cukier ten dostarczyła Centrala dla cukru samemu zarządowi wojskowemu lub też na podstawie zleceń dostawy na rachunek kontyngentów, pozostawionych do dyspozycji zarządowi wojskowemu, bezpośrednio przedsiębiorstwom przerabiającym cukier, może ustanowić Urząd dla wyżywienia ludności odmiennie od cen, ustanowionych w §§ 14. i 15. Co do ilości cukru, sprzedanych od dnia 1. października 1916 po dotyczasowych cenach, ma Centrala dla cukru zrobić potrzebne rozrachunki.

Urząd dla wyżywienia ludności może następnie dla cukru, który wydaje się wielkiemu i małemu przemysłowi, przerabiającemu cukier, ustanowić cenę wyższą od cen, ustanowionych w §§ 14. i 15.

Artykuł II.

Punkt 6. § 5. wspomnianego rozporządzenia ministeryalnego zostaje uchylony. W miejsce tego punktu wstępuje następujące postanowienie:

„6. Występowanie z wnioskami, w jaki sposób nadwyżki (§ 21.) należy odsyłać Centrali dla cukru, zarządzać nimi i używać ich.“

Drugi ustęp § 21. zostaje uchylony; w jego miejsce wstępuje następujące postanowienie:

„Zasady, według których należy nadwyżki do tego funduszu odsyłać, niemi zarządzać i używać ich, ustanawia Urząd dla wyżywienia ludności w porozumieniu z Ministerstwem skarbu po wysłuchaniu pełnego zgromadzenia Centrali dla cukru.“

Artykuł III.

Rozporządzenie to wchodzi w życie w dniu ogłoszenia.

Spitzmüller wlr.

Höfer wlr.

34.

Rozporządzenie całego Ministerstwa z dnia 26. stycznia 1917 o ochronie najmobierów.

Na zasadzie rozporządzenia cesarskiego z dnia 10. października 1914, Dz. u. p. Nr. 274 i § 16., ustęp 1., rozporządzenia cesarskiego z dnia 22. grudnia 1915, Dz. u. p. Nr. 384, rozrządza się, jak następuje:

Artykuł I.

(1) Dla miejsc albo obszarów, w których od wybuchu wojny nastąpiło nadzwyczajne podwyższenie czynszu najmu, albo w których należy oczekwać, mogą rozporządzić Minister sprawiedliwości, Minister robót publicznych i Minister spraw wewnętrznych, że następujące przepisy mają w nich zastosowanie do najmu mieszkań i ubikacji handlowych. Zarazem można postanowić, że rozporządzenie obowiązuje także

1. przy podwyższeniach czynszu najmu, które się stały skutecznymi albo umówione zostały jeszcze przed ogłoszeniem tego rozporządzenia, jednak już po oznaczonym tam dniu normalnym; dzień ten nie może wpaść przed dniem 1. lipca 1916;

2. przy podwyższeniach stopy procentowej hipotek, ciążących na wynajętych nieruchomościach, jeżeli podwyższenia te umówiono po dniu 27. stycznia 1917.

(2) Jeżeli przestaną istnieć nadzwyczajne stosunki, które rozporządzenie to spowodowały, należy je bezzwłocznie uchylić.

Rozmiar zastosowania przepisów dla ochrony najemców mieszkań małych i średnich oraz ubikacji handlowych.

§ 1.

(1) Następujące postanowienia mają zastosowanie do najmu mieszkań i ubikacji handlowych, jeżeli czynsz najmu za poszczególny przedmiot najmu, licząc rocznie, nie wynosi wraz z należtościami ubocznymi więcej niż:

w Wiedniu	w miejscowościach, zaliczonych do				
	I.	II.	III.	IV.	
	klasy dodatków aktywalnych dla urzędników państwowych				
dla samych mieszkań oraz dla takich mieszkań, z którymi połączone są lokale handlowe	3000 K	2500 K	2000 K	1500 K	1000 K
dla lokali, najętych tylko do celów handlowych	2000 K	1700 K	1400 K	1100 K	800 K

(2) Do wynajęcia, dokonanego w wykonywaniu przemysłu pomieszczenia obojętne, nie mają postanowienia te zastosowania.

Zakaz nicuzasadnionego podwyższenia czynszu najmu.

§ 2.

(1) Podwyższenie czynszu najmu wraz z należtościami ubocznymi, który miał dotychczas płacić najemca, albo który miał płacić ostatni najemca, można umówić tylko w tej mierze, w jakiej to jest uzasadnione:

1. wobec zaistniałego od wybuchu wojny podwyższenia prawidłowych rocznych wydatków na utrzymanie i zarząd domu wraz z należtościami za wodę, z należtościami kanalizacyjnymi albo t. p., jakotęż na dostarczenie świata albo opału;

2. wobec podwyższenia uiszczań od domu danin publicznych, jeżeli podwyższenie to po wybuchu wojny nastąpiło; ustanie czasowego uwolnienia od podatków albo czasowych ulg w podatkach nie uzasadnia podwyższenia czynszu najmu;

3. wobec dokonanego po rozpoczęciu się mocy obowiązującej tego rozporządzenia dopuszczalnego (§ 8.) podwyższenia stopy procentowej albo należtości ubocznymi od hipotek, ciążących na wynajętej nieruchomości.

(2) Podwyższenie nie może dla pojedynczego przedmiotu najmu wynosić więcej, aniżeli wypada na ten przedmiot najmu z całej kwoty podwyższeń, jakie uwzględnić należy w myśl ustępu 1., a to przy równomiernym rozdziele według stosunków poszczególnego czynszu najmu do łącznej sumy czynszów najmu i wartości najmu tych części składowych domu, które nie są wynajęte (wartość najmu, wzięta za podstawę przypisania podatków).

(3) Przy podnajmach można podwyższyć czynsz najmu o tę samą stopę procentową, o którą podwyższo czynsz najmu głównego najmobiercy.

(4) Za nakłady, poczynione na żądanie najmobiercy, można umówić odpowiednie podwyższenie czynszu najmu, chyba że były one potrzebne do utrzymania przedmiotu najmu w stanie, zdatnym do użytku.

§ 3.

(1) Jeżeli przedmiot najmu od początku wojny nie został wynajęty, to nie ulega żadnemu ograniczeniu oznaczenie czynszu najmu za pierwsze wynajęcie po wejściu w życie rozporządzenia, przewidzianego w artule I.

(2) Do domów, dla których udzielono consensu budowlanego dopiero po dniu 27. stycznia 1917, nie mają zastosowania postanowienia tego rozporządzenia.

§ 4.

(1) Jeżeli wynajmujący przyznał w czasie wojny zniżenie czynszu najmu, to za podstawę obliczenia dopuszczalnego podwyższenia czynszu najmu można wziąć umówiony pierwotnie czynsz najmu.

(2) Jeżeli przyznało jednemu najmobiercy w porównaniu z innymi najmobiercami w tym domu znaczną zniżkę czynszu najmu, można w myśl § 2. wziąć za podstawę obliczenia kwotę, odpowiadającą owym czynszom najmu.

§ 5.

O ile rodzina powołanego do wojska z powodu mobilizacji (§ 1. ustawy z dnia 26. grudnia 1912, Dz. u. p. Nr. 237) pobiera dodatek na czynsz najmu w myśl § 4. tej ustawy, to nie można podwyższać czynszu najmu za przedmiot najmu, zamieszkiwany przez rodzinę takiego powołanego, jeżeli wskutek podwyższenia byłoby jej utrzymanie zagrożone. Na równi z takimi powołanymi należy uważać osoby, wezwane do osobistego świadczenia usług na zasadzie ustawy z dnia 26. grudnia 1912, Dz. u. p. Nr. 236.

§ 6.

O ile ugodzony czynsz najmu przewyższa granicę, ustanowioną w powyższych postanowieniach, jest układ nieważnym. Kwoty, zapłacone dobrowolnie można żądać z powrotem wraz z ustawowymi odsetkami.

Tego roszczenia o zwrot nie można się zrzec z góry. Roszczenie o zwrot przedawnia się w ciągu roku.

Ograniczenie prawa wypowiadania.

§ 7.

(1) Wynajmujący może tylko z ważnych przyczyn wypowiedzieć umowę najmu.

(2) Za ważną przyczynę należy w szczególności uważać, jeżeli

1. najemca zalega z zapłatą czynszu najmu ponad zwyczajny czasokres dodatkowy albo

2. wzbrania się zgodzić na dopuszczalne (§§ 2. i 4.) podwyższenie czynszu najmu, lub też

3. stałym przekraczaniem porządku domowego lub swem bezwzględnom, nieprzyzwoitem albo z innego powodu nienależytem zachowaniem się obrzydza wspólnomieszkającym mieszkanie w tym domu,

4. w myśl § 1118. p. ks. u. c. można żądać zniszenia umowy bez wypowiedzenia,

5. najmujący potrzebuje dla siebie przedmiotu najmu.

(3) Jeżeli przeciw wypowiedzeniu wniesiono zarzuty, ponieważ nie ma ważnej przyczyny do wypowiedzenia, to ma wypowiadający udowodnić, że taka przyczyna istnieje.

Niedopuszczalne podwyższenie stopy procentowej dla hipotek na wynajętych nieruchomościach.

§ 8.

(1) Jeżeli hipoteka ciąży na częściowo przy najmniej wynajętej (§ 1.) nieruchomości, to można umówić podwyższenie stopy procentowej tylko o tyle, o ile stało się to potrzebem wskutek ogólnych zmian stosunków stopy procentowej albo ze względu na stopę procentową zobowiązań wiezyciela, zaciągniętych przed wejściem tego rozporządzenia w życie. Podwyższenie powtarzających się należności ubocznych (dodatki na zarząd albo t. p.), jakie ma uiszczać dłużnik hipoteczny obok odsetek, albo układ o prowizję, przewyższającą mianę zwyczajnego w obrocie wynagrodzenia itp., zawarty z okazji przedłużenia kredytu hipotecznego, należy uważać na równi z podwyższeniem stopy procentowej.

(2) O ile umówiona stopa procentowa przewyższa oznaczoną wysokość, jest układ nieważnym. Kwoty, zapłacone dobrowolnie, można żądać z powrotem wraz z ustawowymi odsetkami. Tego roszczenia o zwrot nie można się zrzec z góry. Roszczenie o zwrot przedawnia się w ciągu jednego roku.

Sędziowskie odroczenie zapłaty co do hipotek na wynajętych nieruchomościach.

§ 9.

(1) Dla wierzytelności, ubezpieczonych na częściowo przynajmniej wynajętej nieruchomości (§ 1.), może sąd, jeżeli stan gospodarczy dłużnika to uzasadnia, a wierzytel nie dozna przez to żadnej niesuskowej szkody, przyznać sędziowskie odroczenie zapłaty najpóźniej do dnia 31. grudnia 1918 włącznie i to także wtedy, jeżeli wierzytelność powstała po dniu 31. lipca 1914. Jeżeli umówione odsetki nie dosiągają ustawowych, może sąd na czas trwania sędziowskiego odręczenia zapłaty, pozwolić na podwyższenie odsetek, ale nie ponad wysokość ustawowych. Sąd może dalej zarządzić, że darowuje się albo uchyla skutki prawne, jakie nastąpiły albo nastąpią z powodu niezapłacenia na czas wierzytelności albo na podstawie umówienia się co do utraty.

(2) Postanowienia rozporządzeń ministeryalnych z dnia 28. grudnia 1916, Dz. u. p. Nr. 422 i 423 mają odpowiednie zastosowanie. Sąd może przed wydaniem rozstrzygnienia zasięgnąć opinii właściwego urzędu najmu.

(3) Dla roszczeń o zapłatę odsetek i rocznych splat można przyznać odroczenie sędziowskie tylko po myśli przepisów rozporządzeń ministeryalnych z dnia 28. grudnia 1916, Dz. u. p. Nr. 422 i 423.

Rozstrzygnienie o dopuszczalności podwyższenia czynsu najmu.

§ 10.

O dopuszczalności podwyższenia czynsu najmu rozstrzyga na wniosek wynajmującego albo najemcy właściwy urząd najmu, a jeżeli urząd taki nie istnieje, ten sąd powiatowy, w którego okręgu leży wynajęta nieruchomość, a to w postępowaniu niespornem po wysłuchaniu osób wywiadowczych, obznajomionych z miejscowymi stosunkami. Rozstrzygnienia nie można zaczepić żadnym środkiem prawnym, ale można je każdej chwili na wniosek zmienić ze skutkiem dla nowego terminu czynsu najmu. Wnioski o zmianę rozstrzygnienia, nie oparte na nowych faktach, można bez rozprawy odrzucić.

Rozstrzyganie o dopuszczalności podwyższenia stopy procentowej od hipotek na nieruchomościach wynajętych.

§ 11.

(1) O dopuszczalności podwyższenia stopy procentowej od hipotek, ciążących na częściowo przynajmniej wynajętej nieruchomości (§ 1.), roz-

strzyga na wniosek wierzyтеля albo dłużnika komisya, którą należy utworzyć przy tej politycznej władzy krajowej, w której okręgu leży objęta zaśwem nieruchomości, a składa się ona z szefa politycznej władzy krajowej jako przewodniczącego, z jednego urzędnika tejże władzy jako sprawozdawcy, z jednego urzędnika, wysłanego przez krajową władzę skarbową, z jednego sędziego, wysłanego przez prezydenta Wyższego sądu krajowego, z dwóch powołanych przez szefa politycznej władzy krajowej fachowców z zakresu spraw kredytu hipotecznego i z jednego rzecznika, wysłanego przez burmistrza tego miasta, w którym ma swą siedzibę polityczna władza krajowa. Dla przewodniczącego i dla każdego członka komisji należy ustanowić jednego lub więcej zastępców.

(2) Komisja rozstrzyga większością głosów. W razie równości głosów decyduje głos przewodniczącego.

(3) Rozstrzygnienia nie można zaczepić, ale można je każdego czasu zmienić, a ma ono skuteczność dla wszystkich hipotek tego samego wierzyтеля, ubezpieczonych na częściowo przynajmniej wynajętych nieruchomościach (§ 1.) obszarze administracyjnej politycznej władzy krajowej. Dla tego postanowienia uchodzi okręg wyższego sądu krajowego w Krakowie z jednej strony i należąca do okręgu Wyższego sądu krajowego we Lwowie część Galicji z drugiej strony za osobne obszary administracyjne.

Urzędy najmu.

§ 12.

(1) Urzędy najmu należy założyć w miastach z własnym statutem i w gminach, które liczyły przy ostatnim spisie ludności więcej niż 20.000 mieszkańców. W innych gminach można założyć urzędy najmu na podstawie uchwały rady gminnej. Rada gminna (rada miasta) może uchwalić założenie większej ilości urzędów najmu i winna oznaczyć ich miejscowy zakres działania.

(2) Koszta połączone z urządzeniem i z działalnością urzędów najmu ponosi gmina.

§ 13.

Przewodniczącego urzędu najmu i jego zastępców mianuje w miastach z własnym statutem burmistrz, pozatem mianuje ich polityczna władza powiatowa, a innych członków ustanawia burmistrz (naczelnik gminy) i to wszystkich ich na jeden rok. Urząd ich jest urzędem honorowym, mają oni jednak prawo żądać zwrotu wydatków w gospodarce. Rada gminna (rada miasta) może członkom urzędu gminnego, którzy żyją z zarobku, przyznać

umiarkowane wynagrodzenie za stratę czasu z pieniędzy gminnych. Przewodniczący i jego zastępca powinni ile możliwości mieć uzdolnienie do służby koncepcowej w administracji państowej albo do urzędu sędziowskiego. Z innych członków urzędu najmu musi być powołaną jedna połowa z mieszkających w gminie właścicieli domów, a druga połowa z takich mieszkających tam najmobilerców, do których ma to rozporządzenie zastosowanie.

§ 14.

(1) Powołania na członka urzędu najmu mogą nie przyjąć tylko: kobiety, duchowni, osoby wojskowe, publiczni urzędnicy, osoby w wieku powyżej lat 60, następnie drobni przemysłowcy i osoby, żyjące z płacy dziennej albo tygodniowej.

(2) Czy nieprzyjęcie jest uzasadnione, rozstrzyga o tem ostatecznie ten, kto tego członka mianował.

§ 15.

(1) Tego, kto wzbrania się przyjąć urząd członka urzędu najmu, mimo że jego wzbranie się uznano za nieusprawiedliwione, należy zasądzić na karę pieniężną w kwocie do 200 K.

(2) Członków urzędu najmu, którzy bez dośćecznego usprawiedliwienia nie przyjdą albo nie na czas przyjdą na posiedzenia, albo którzy się w inny sposób uchylają od swych obowiązków urzędowych, należy zasądzić za każdym razem na karę porządkową w kwocie do 200 K. Jeżeli się później członek dostatecznie usprawiedliwi, to można zasądzenie cofnąć w całości lub w części. Członkowie urzędu najmu, którzy dopuszczały się rażącego naruszenia swych obowiązków urzędowych, usunie się nadto z urzędu.

(3) Rozstrzyganie o tem przysługuje politycznej władzy powiatowej.

§ 16.

(1) Urząd najmu rozstrzyga po ustnej rozprawie uchwałą większości w senatach z trzech członków, składających się z przewodniczącego urzędu najmu albo z jego zastępcy i z jednego wotanta z kół wynajmujących oraz z jednego wotanta z kół najmobilerców.

(2) Rozstrzygnięcie należy wygotować najdalej do trzech dni na piśmie z krótkim uzasadnieniem i doręczyć na żądanie stronom.

(3) Rozprawy urzędu najmu odbywają się jawnie. Na zgodny wniosek interesowanych należy

jawność wykluczyć. Publiczne ogłaszać treści rozprawy niejawniej jest zabronione.

§ 17.

(1) Jeżeli żądano rozstrzygnięcia urzędu najmu o dopuszczalności podwyższenia czynszu najmu, to urząd najmu weźmie strony z tym dodatkiem, że niejawienie się nie wstrzymuje rozprawy ani wydania rozstrzygnięcia. Rozprawę należy ile możliwości przeprowadzić do dni 14 po przedstawieniu wniosku.

(2) Wezwani są obowiązani uczynić zadość wezwaniu alboteż wysłać do rozprawy zastępcę, zupełnie ze stanem sprawy obznajomionego i odpowiednio pouczonego. Strony i ich zastępcy mają zgodnie z prawdą udzielić wyjaśnienia co do faktów, przez urząd najmu scieśle oznaczonych.

(3) Urząd najmu może przedsiębrać wszystkie dochodzenia, potrzebne dla jego rozstrzygnięcia, w szczególności wezwać i przesłuchać osoby wywiadowcze.

(4) Polityczna władza powiatowa, w której okręgu jest czynnym urząd najmu, winna wymusić na prośbę urzędu najmu jawienie się stron i osób wywiadowczych oraz spełnienie obowiązku co do zgodnych z prawdą wyjaśnień, a to karami porządkowemi.

(5) Wszystkie władze i urzędy winny użyczać urzędowi najmu pomocy prawnej.

§ 18.

Jeżeli skargę wniesiono o zapłatę czynszu najmu i jeżeli pozwany zarzuca, że czynszu w tej wysokości nie wolno było umawiać po myśli §§ 2. i 4., albo jeżeli najmobilera podniósł zarzuty przeciw wypowiedzeniu, uzasadnionemu tem, że najmobilera nie zgadza się na podwyższenie czynszu najmu, to ma sąd, jeżeli nie ma jeszcze przed sobą rozstrzygnięcia urzędu najmu, przerwać postępowanie i zażądać rozstrzygnięcia właściwego urzędu najmu albo właściwego sądu powiatowego (§ 10.) co do dopuszczalnej wysokości czynszu najmu. Po nadaniu tego rozstrzygnięcia należy podjąć z urzędu postępowanie.

Postanowienia karne.

§ 19.

Kto dla celów obejścia albo udaremnenia postanowień tego rozporządzenia podaje nieprawdę lub nie podaje wszystkiego, będzie karany przez polityczną władzę powiatową, a tam, gdzie istnieje

rzadowa władza policyjna, przez tę ostatnią, grzywną do 5000 K albo aresztem do 6 miesięcy.

Uwolnienie od należytości.

§ 20.

Postępowanie przed urzędami najmu jest wolne od stempli i należytości.

Postanowienia przejściowe.

§ 21.

Jeżeli powyższe przepisy zostaną uznane za mające zastosowanie do podwyższeń czynszu najmu, jakie stały się skutecznemi lub zostały umówione przed ogłoszeniem przewidzianego w artykule I. rozporządzenia, w takim razie należy wziąć za podstawę obliczenia dopuszczalnego podwyższenia czynszu najmu ten ostatni czynsz, jaki należało

placić od przedmiotu najmu przed dniem miarodajnym, oznaczonym w rozporządzeniu. Zniżenia czynszu najmu nie można jednak żądać za czas wcześniejszy od okresu najmu, rozpoczynającego się po wejściu w życie takiego rozporządzenia.

Artykuł II.

Rozporządzenie to wechodzi w życie z dniem ogłoszenia, a z dniem 31. grudnia 1918 traci moc obowiązującą.

Clam-Martinic wlr.

Georgi wlr.

Hussarek wlr.

Spitzmüller wlr.

Handel wlr.

Urban wlr.

Baernreither wlr.

Forster wlr.

Trnka wlr.

Bobrzyński wlr.

Schenk wlr.

Höfer wlr.

Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych

wychodzi nakładem c. k. Drukarni nadwornej i państwej w Wiedniu, dzielnica I., Seilerstätte I. 24,
także w roku 1917. w języku

niemieckim, czeskim, włoskim, chorwackim, polskim, rumuńskim, ruskim i słowenskim.

Prenumerata na cały rocznik 1917 każdego z tych ośmiu wydań Dziennika ustaw państwa wynosi za egzemplarz 8 K przy odbiorze w miejscu lub bezpłatnej przesyłce pocztowej.

Prenumerować można w składzie c. k. Drukarni nadwornej i państwej w Wiedniu, dzielnica I., Seilerstätte I. 24, i nabywać tam także pojedyncze roczniki i pojedyncze części Dziennika ustaw państwa.

Ponieważ Dziennik ustaw państwa wydaje się względnie rozsyla się abonentom tylko po poprzednim złożeniu numerów rocznej, przeto należy równocześnie z zaabonowaniem uścić także przypadająca kwotę pieniężną; celem umożliwienia szybkiego i niewadliwego doręczenia przez c. k. pocztę należy podać prócz dokładnego adresu mieszkania także odnośny okrag doręczeń pocztowych.

Pojedyncze roczniki wydania niemieckiego można nabywać:

Rocznik	1849 za . . . 4 K 20 h	Rocznik	1872 za . . . 6 K 40 h	Rocznik	1895 za . . . 7 K — h
" 1850 " . . . 10 " 50 "	" 1873 " . . . 6 " 60 "	" 1896 " . . . 7 " — "			
" 1851 " . . . 2 " 60 "	" 1874 " . . . 4 " 60 "	" 1897 " . . . 15 " — "			
" 1852 " . . . 5 " 20 "	" 1875 " . . . 4 " — "	" 1898 " . . . 6 " — "			
" 1853 " . . . 6 " 30 "	" 1876 " . . . 3 " — "	" 1899 " . . . 10 " — "			
" 1854 " . . . 8 " 40 "	" 1877 " . . . 2 " — "	" 1900 " . . . 7 " — "			
" 1855 " . . . 4 " 70 "	" 1878 " . . . 2 " 60 "	" 1901 " . . . 6 " — "			
" 1856 " . . . 4 " 90 "	" 1879 " . . . 2 " 60 "	" 1902 " . . . 7 " 50 "			
" 1857 " . . . 5 " 70 "	" 1880 " . . . 4 " 40 "	" 1903 " . . . 9 " — "			
" 1858 " . . . 4 " 80 "	" 1881 " . . . 4 " 40 "	" 1904 " . . . 5 " — "			
" 1859 " . . . 4 " — "	" 1882 " . . . 6 " — "	" 1905 " . . . 6 " — "			
" 1860 " . . . 3 " 40 "	" 1883 " . . . 5 " — "	" 1906 " . . . 12 " — "			
" 1861 " . . . 3 " — "	" 1884 " . . . 5 " — "	" 1907 " . . . 13 " — "			
" 1862 " . . . 2 " 80 "	" 1885 " . . . 3 " 60 "	" 1908 " . . . 9 " — "			
" 1863 " . . . 2 " 80 "	" 1886 " . . . 4 " 60 "	" 1909 " . . . 8 " 50 "			
" 1864 " . . . 2 " 80 "	" 1887 " . . . 5 " — "	" 1910 " . . . 8 " 40 "			
" 1865 " . . . 4 " — "	" 1888 " . . . 8 " 40 "	" 1911 " . . . 7 " — "			
" 1866 " . . . 4 " 40 "	" 1889 " . . . 6 " — "	" 1912 " . . . 12 " 50 "			
" 1867 " . . . 4 " — "	" 1890 " . . . 5 " 40 "	" 1913 " . . . 9 " 50 "			
" 1868 " . . . 4 " — "	" 1891 " . . . 6 " — "	" 1914 " . . . 15 " — "			
" 1869 " . . . 6 " — "	" 1892 " . . . 10 " — "	" 1915 " . . . 11 " 70 "			
" 1870 " . . . 2 " 80 "	" 1893 " . . . 6 " — "	" 1916 " . . . 12 " 70 "			
" 1871 " . . . 4 " — "	" 1894 " . . . 6 " — "				

Pojedyncze roczniki wydan w innych siedmiu językach od r. 1870. poczawszy można nabywać po tej samej cenie co wydanie niemieckie.

Nabywającym na raz przynajmniej 10 dowolnie wybranych, zupełnych roczników Dziennika ustaw państwa przynaje się opust 20%, a nabywającym na raz przynajmniej 25 dowolnie wybranych, zupełnych roczników Dziennika ustaw państwa opust 25%, zaś nabywającym na raz przynajmniej 35 dowolnie wybranych, zupełnych roczników Dziennika ustaw państwa opust 30%.

NB. Części niemieckiego wydania Dziennika ustaw państwa, które zginęły lub doszły w stanie wadliwym, należy reklamować najpóźniej w przeciągu czterech tygodni po ich ukazaniu się, zaś części wydań nieniemieckich najpóźniej w przeciągu sześciu tygodni po wydaniu spisu rzeczy i karty tytułowej do odnośnych wydań, wprost w c. k. Drukarni nadwornej i państwej w Wiedniu, dzielnica III., Rennweg l. 16.

Po upływie tego terminu wydaje się Dziennik ustaw państwa wyłącznie tylko za opłatą ceny handlowej ($1/4$ arkusza = 2 strony za 2 h).

Ponieważ wszystkie roczniki wydania niemieckiego poczawszy od roku 1849. i wszystkie roczniki wydań w innych siedmiu językach poczawszy od roku 1870. są całkowicie uzupełnione, przeto można nabywać w składzie c. k. Drukarni nadwornej i państwej w Wiedniu, dzielnica I., Seilerstätte I. 24., nie tylko każdy pojedynczy rocznik po cenie wyżej podanej, lecz nawet każdą z osobna część wszystkich tych roczników po cenie handlowej ($1/4$ arkusza = 2 strony za 2 h); tym sposobem umożliwione jest uzupełnienie niekompletnych roczników i zestawienie pojedynczych części podług materyj.